نەوت و ھەڵکەوتــــــن لە نەخشەی بارزانیدا.. عوسمان حاجی مارف

مەزنەندەی ئەوە دەکرێت گوایە دەوڵەمەندترین حزبی دنیا "پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق"ە، ئەم دەنگۆیە چەندە واقعی بێت یان نا، لەوە کەم ناکاتەوە کە ئەو حزبەو خانەوادەی بارزانی یەکە لە پلە بەرزترین ملیاردێرەکانی دنیان. سەرچاوەی سەرەکی ئەم سامانە بێشومارەش جگە لە بەتاڵانبردنی سەروەت و سامانی ژێر زەوی و سەر زەوی کوردستان، شتێکی تر نییە.

بنەماڵەی بارزانی لەژێر ناوی حزبی دیموکراتداو بە ھێزی چەکداری، بەدوای چەندین ساڵ بە سەوداو مامەڵەو بازرگانی بە مەسەلەی کوردەوە، دواجار لەسەروبەندی شەڕی کەنداو و داگیرکردنی عێراق لەلایەن ئەمریکاوە، توانیان ناوچەیەکی ستراتیژی لە خاکی کوردستانی عێراق، بخەنە ژێر کۆنترۆڵی دەسەڵاتی ھێزەکەیانەوە، لەھەمانکاتدا دەسەڵاتێکی میلیشیایان داسەپاند، کە ماوەی سی ساڵە زیاترە بونەتە بەڵاو کارەسات بەسەر ژیان و گوزەرانی دانیشتوانی ئەو ناوچەیەوە.

سەرەتا دەستگرتنیان بەسەر مەرزی برایم خەلیل و پاشان تاڵانی و قاچاخچێتی و بازرگانی بە نەوت و دامەزراندنی کۆمپانیاو کۆڵەکەی سەرمایە..، سەرچاوەی سەرەکی تەواوی ئەو نەخشەو پلانە سیاسیانەی بارزانییەکان بووە، کە لەلایەک ھەرەمیان پێ بەڕێوەبردووە، لەلایەکی ترەوە چارەنوسی پێگەی کێشمەکێش و شەڕو ھەڵکەوتن و پەیوەندییە سیاسی و دیبلۆماسیەکانیانی دیاریکردووە.

بارزانییەکان لەژێر پەردەی ھەر دروشم و بانگەوازێکی سیاسی و دڵسۆزی بە کوردستان و شانازی بەکوردایەتییەوە بێت، ئەو دەیان ملیارە دۆلارەی لە کۆڵەکەی سەرمایەدا بەدەستیان ھێناوە و لە بانکە جیھانییەکاندا پاراستویانە، دەرخەری بنەمای ئەوپەڕی ڕوخساری قێزەون و ڕیسوایی پێگەی ھێزو دەسەڵاتی سیاسیان بوو لەدنیادا.

تەواوی مێژوی سەوداومامەڵەی سیاسیان بەھەر بەھایەکی نائینسانی و لەسەر بەقوربانیکردنی ژیانی ھەزاران ئینسان کەوتبێت، بەڵام مەسەلەی بنەڕەتی بەیان پاراستنی دەسەڵات و پێگەو نفوزی سیاسی ھێزەکەیان بووە، لەپێناو بەردەوامیدان بە تاڵانی و سەرمایەگوزاری و کۆڵەکەی سەرمایەدا. ئەم ڕوخسارە نائینسانیە لە دەسەڵات و گەمەی سیاسی بارزانییەکاندا، ھیچ کات شاراوە نەبوەو خەسڵەتێکی ئاشکرای پێکھاتەی ھێزەکەیان بووە، لەچونەپێشەوەو شەڕو ئاشتی و ھەڵکەوتن و پاشەکشە و شکستدا، ھەمیشە خەڵکیان کردەتە قەڵغان و قوربانی بە

پێداویستی هەر مامەڵەو دەستکەوتێک مەبەستیان بوبێت.

هەموو ئەم واقعیەتە قێزەوەنەی بارزانیەکان لە هەر هەنگاوێکدا گەر ئەوپەڕەی ملکەچی و شەرمەزاریشیان نواندبێت، لەوە دانەبڕاوە کە لەو ناوچە ستراتیژیەی جوگرافیای کوردستاندا هێزی یەکەم و باڵادەست و بەنفوزترین هێز بون و هەن. بەمانایەک سی ساڵ زیاترە ناوچەی زۆنی زەرد قەرخکراوی ژێردەستەی دەسەڵاتی هێزێکە کەبە ویست و ئارەزوی بە بەزیانە، یاری بە ئیرادەی دانیشتوانی ئەو ناوچەیە دەکات.

بەداوی چەندین ساڵ لە مێژویەکی پڕ مەینەتی و بەڵاو دەردیسەری و یاری و قومارکردن بە چارەنوسی نادیاری خەڵکی کوردستانەوە، کە بە ڕۆڵی هەردوو دەسەڵاتی میلیشیای بارزانی و تاڵەبانی بەڕێوەبراوە، جارێکی تر لەسەروبەندی هەلومەرجێکی قەیراناوی ئابوری و سیاسی لە دەوارنی ئێستای ناوچەکەدا، هەنگاوێکی تر لەو گەمە سیاسیانەی پارتی، مەسرور بارزانی بە ناچاری واژۆی ڕێکەوتنێکی تازەی لەگەڵ حکومەتی عێراقدا ئەنجامدا، کە دەربارەی ناردنە دەرەوەی نەوتە بە سەرپەرشتی لیژنەیەکی پێکهاتوو لە نوێنەرانی عێراق و کوردستان.

ئەم ڕێکەوتنە بە چەندین بۆچونی جیاوازو بەرژەوەندی جیاوازەوە، خەریکە لێکدانەوەی شکستی بۆ دەکرێت، یا بە دەستکەوت و سەرکەوتن پێناسە دەکرێت، ئەمانەش جۆرە لێکدانەوەیەکن لەنێو هاوکێشە سیاسیەکاندا تەنها دەگەڕێتەوە بۆ پێگەو مەوقعیەتی ئەو هێزە سیاسیانەی کە لە هەر قەیران و دیاردەو ڕوداوو کارێکی سیاسیدا چ ڕۆڵێکیان هەیەو چەندە بەرژەوەندیان پەیوەست دەبێت بەو دیاردەو ڕوداوو قەیرانەوە، یا ئەو ڕێکەوتنەی لەئارادایە. بەڵام واژۆکردنی ئەم ڕێکەوتنەی مەسرور و سودانی، تەنها ڕێکەوتنی بارزانیەکان و حکومەتی عێراقە لەچوارچێوەی هەلومەرجێکی سیاسیدا کە ئاڵوگۆڕێک لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بەگشتی و عێراق بەتایبەتی پێشبینی دەکرێت.

ئەم ڕێکەوتنە، لەلایەک سنوردارکردنی پارتیە لە مامەڵەی ئابوری و بازرگانی سەربەخۆ بە نەوتەوە، لەلایەکی ترەوە پابەندبونی گرێدانی زیاتری هەرێمە بە حکومەتی بەغداوە، بەو مانایەی سەربەخۆیی ئابوری و کوردستانی سەربەخۆ، لەسایەی دەسەڵاتی پارتی و یەکێتیدا تەواو قەدەغە کراوەو حزبەکانی کوردایەتیش هەم بە شەرمەزاری و هەم بە ملکەچی، بە ناوی سەربەرزیەوە ئەم پاشەکشەیە بە هەتاهەتایە قەبوڵ دەکەن.

ئاکامەکانی ئەم ملکەچییە ناچاریەی بارزانیەکان بە حکومەتی عێراق، پێشوازی و قەبوڵکردنی ئەو ئاڵوگۆڕانەیە کە پێشبینی دەکرێت لە ئایندەیکی نزیکدا لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا ڕووبدات، کە بە دەورو دەخالەتی ووڵاتانی زلهێزی دنیاو ووڵاتانی ناوچەکە، هاوکێشە

سیاسیەکان گەلانیان بەسەردا دێت بە مەبەستی هەوڵدان بۆ زیاتر دابینکردنی ئارامی و دڵنیایی بوون لە دامەزراندنی سەرمایە لە ناوچەکە، بەڵام مانایە پێگەی هێزە سیاسیەکانیش پێویستە وەڵامدەرەوەی خۆ گونجاندن بن لەگەڵ ئەو ئاڵوگۆڕانەدا، چونکە گەر هەر هێزێکی سیاسی نەتوانێ وەڵامدەرەوەی ئەو خۆگونجاندنە بێت، ئەوا لە کاروانی ئەو گۆڕانکاریانەدا بەجێ دەمێنێت، ڕێکەوتنی پارتی و بەغداد بەشێکە لە پرۆسەی ئەو گۆڕانکاریە.
هەربۆیە ئەو لێکدانەوانەی تەنها لە فەلەکی نیگەرانی یەکڕیزی کوردو پاراستنی شێوازی قەوارەی ئێستای هەرێم دەسوڕێنەوە، ئەوە مانای ئەوەیە ئەولایەنانە ناتوانن وێنای پێشبینی ئەو ئاڵوگۆڕانە بکەن و ناتوانن لەگەڵ ڕێڕەوی ئەو قەیران و ئاڵوگۆڕانەدا هەنگاو بنێن کە هەلی تازە بۆ سەرمایە گوزاری و کەڵەکەی سەرمایە بەجۆرێکی تر لە فەزای ئارامی سیاسیدا هەوڵی بۆ ئەدرێت.
ملکەچییەک کە بارزانیەکان و پارتی پێشوازی لێدەکەن، یەکەم پێگەی سیاسیان وەک هێزی یەکەم لە هەرێمدا ئەو هەلەیان بۆ ڕەخساوە، بەپیر ڕێڕەوی ئەو گۆڕانکاریانەوە بچن و لە شێوازو چوارچێوەیەکی پەیوەندی تردا بەرژەوەندیە ئابوریەکانیان بپارێزن و بەردەوام بن لە هەوڵیان بۆ جۆرێکی تر لە تاڵانچێتی و کەڵەکەی سەرمایە. دووەم ئەوەی مەبەستیان نیە لە پرۆسەی ئەم گۆڕانکاریانەدا، ژیان و گوزەرانی کرێکاران و زەحمەتکێشانە کە ئاخۆ بەرەو کام چارەنوس هەنگاو دەنێت. مەسرور وەک نوێنەرو پارێزەری بەرژەوەندی لایەنێکی سیاسی کە پارتی و بارزانیەکانە ئەم ڕێکەوتنەی واژۆ کردوە، نەک وەک نوێنەری خەڵکی کوردستان و بەرژەوەندی خەڵکی کوردستان، لە نمونەو ئەزمونی تەواوی ئەو ڕێکەوتن و پەیوەندیانەیە کە لە ماوەی سی ساڵ زیاتری دەسەڵاتی بارزانیەکاندا ئەنجام دراوە، کە نەک هیچ پەیوەندیەکی بە بەرژەوەندی زەرینەی خەڵکی کوردستانەوە نەبووە، بەڵکو مایەی هەژاری و بێدرەتانی و نائارامی زیاتر بووە. ئەم ڕێکەوتنەش لە هەلومەرجی سیاسی ئێستای ناوچەکەدا کە پارتی پێشوازی گەرمی لێدەکات، لەلایەن پارتیەوە بە ناچاری کراوە بۆ پاراستنی هێزو دەسەڵاتەکەی لە ئەگەری داڕمان! لەلایەکی تریشەوە دڵنیایە کە تەنها بەمجۆرە ڕێکەوتنە دەتوانێت جارێکی تر خەسڵەت و پێگەی تاڵانچێتیەکەی دەپارێزێت.
کێشەی ئەم ڕێکەوتنەی ئێستای بارزانیەکان و حکومەتی ناوەندی، ئەگەری ئەوە هەیە، لەلایەک پەیوەندی نێوان حزبەکانی کوردایەتی پەرشوبڵاوتر بکات و نەگونجانی زیاتری نێوانیان بخولقێنێت، لەلایەکی تریشەوە باڵادەستی و پاوانخوازی پارتی زیاتر خۆی بنوێنێت.

واتە گەر ڕۆڵی ناڕەزایەتیە جەماوەریەکان، فراوان بوون و خۆڕێکخستن و پێشڕەوی زیاتر نەنوێنێت بۆ کۆتایی بەدەسەڵاتی پارتی و تەواوی بزوتنەوەی کوردایەتی، ئەوە بارزانیەکان و پارتی وەک مۆتەکەیەکی قورس و گران بەسەر سنگ و هەناسەی خەڵکەوە لەو قەیران و گۆڕانکاریانەشدا وەک بەڵاو دەردیسەری درێژە بە مانەوەی خۆیان ئەدەن.